

Vissa socialförsäkringsfrågor m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2002/03:2 Vissa socialförsäkringsfrågor m.m. (delvis).

I dessa delar föreslås vissa anpassningar till det reformerade pensionssystemet m.m. samt rättelser. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

Inga motioner har väckts.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i nu aktuella delar med en ändring i förslag till övergångbestämmelse till lagen om arbetsskadeförsäkring. Ändringen innebär att för en änka som är född 1937 eller tidigare skall änkelivränta fr.o.m. den 1 januari 2003 lägst utgå med det belopp som, efter samordning med viss pension, beräknats för änkan i december 2002 och att detta belopp skall räknas om med förändringen i prisbasbeloppet. Utskottet föreslår även ett tillkännagivande beträffande kvinnor för vilka en äldre bestämmelse om rätt till änkelivränta aktualiseras efter 2002.

Utskottet lägger dessutom fram förslag till en följdändring i förordningen (1967:920) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor, som utgår av statsmedel, m.m.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	5
Propositionen.....	5
Utskottets ställningstagande	5
Bilaga 1: Förteckning över behandlade förslag	7
Bilaga 2: Regeringens lagförslag.....	8
Bilaga 3: Utskottets lagförslag	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Samordning av änkelivräntor och pension

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring med tillägg av ett andra stycke i punkt 10 med följande lydelse: Vid tillämpningen skall änkelivränta till en kvinna som är född 1937 eller tidigare och som vid utgången av år 2002 hade rätt till sådan livränta betalas ut med lägst det belopp som hon hade rätt till i december 2002. Detta belopp skall anknytas till prisbasbeloppet för år 2002 och räknas om vid förändring av detta.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört beträffande kvinnor för vilka en äldre bestämmelse om änkelivränta aktualiseras efter 2002.

2. Ändring i förordning 1967:920

Riksdagen antar av utskottet i bilaga 3 framlagt förslag till lag om ändring i förordningen (1967:920) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor, som utgår av statsmedel, m.m.

3. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2001:489) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (2002:193) om ändring i lagen (2000:799) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (2000:465) om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
4. lag om ändring i lagen (1977:268) om uppräknings av yrkesskadelivräntor m.m. med den ändringen i 5 § att ordet "nämnda" byts ut mot "förstnämnda",
5. lag om ändring i lagen (2002:596) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
6. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
7. lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
8. lag om ändring i lagen (2001:492) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
9. lag om ändring i lagen (2000:798) om ändring i lagen (1998:702) om garantipension,
10. lag om ändring i lagen (2001:491) om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,
11. lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
12. lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

13. lag om ändring i lagen (2002:215) om ändring i lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

14. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Stockholm den 28 november 2002

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Ronny Olander (s), Sten Tolgfors (m), Bo Könberg (fp), Anita Jönsson (s), Mona Berglund Nilsson (s), Ulla Hoffmann (v), Mariann Ytterberg (s), Anita Sidén (m), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Anna Lilliehöök (m), Göte Wahlström (s), Mona Jönsson (mp) och Kurt Kvarnström (s).

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår justerade beräkningsregler för beräkning av efterlevandepension som betalas ut oavkortad.

Vidare föreslås att de som beviljats pension under 2001 eller 2002 och som vid utgången av 2002 uppbär folkpension även fortsättningsvis skall ha rätt till ersättning eller pension som träder i stället för folkpension. Barnpension skall dock inte utan särskild prövning ersättas av efterlevandestöd till barn.

Beträffande yrkesskadelivräntor föreslås att hänsyn inte skall tas till höjning av livränta som gjorts enligt lagen (1977:268) om uppräknig av yrkesskadelivräntor m.m. vid samordning med pension.

Ändringar föreslås också i övergångsregler till lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring så att änkelivränta för dem som uppnått 65 års ålder prövas enligt äldre bestämmelser med viss anpassning till det nya pensionssystemet.

Om endast en andel av frihetsberövads sjuk- eller aktivitetsersättning utgår till en nära anhörig föreslås att endast motsvarande andel av antagandeinkomsten läggs till grund för pensionsgrundande belopp för den frihetsberövade.

Med anledning av att ett nytt rekryteringsbidrag vid vuxenstudier införs, föreslås vissa följdändringar för bostadsbidrag, bostadstillägg till pensionärer m.fl. och underhållsstöd. För underhållsstöd föreslås även att då återbetalningsskyldighet föreligger skall vid beräkningen en anpassning av förmögenhetsgränsen göras till den gräns som gäller inom skattelagstiftningen.

Beträffande handikappersättning föreslås att en ansökan om handikappersättning som har kommit in till försäkringskassan före utgången av 2002 skall prövas med beaktande av den då gällande åldersgränsen 16 år för rätt till förmånen, även om ärendet avgörs efter utgången av 2002. Härutöver regleras att föräldrar inte har rätt till vårdbidrag om barnet uppbär handikappersättning.

I propositionen föreslås också vissa andra anpassningar till det reformerade pensionssystemet m.m. samt rättelser.

Utskottets ställningstagande

Vad avser regeringens lagförslag 2.5 och 2.6 vill utskottet peka på att för de änkor som fyllt 65 år och uppbär änkelivränta före den 1 januari 2003, dvs. de som är födda 1937 eller tidigare, kan samordning i enlighet med regeringens förslag ge en för änkan lägre livränta eller ingen livränta alls, jämfört med nu gällande regler. Det beror i första hand på att garantipensionen utges med ett högre bruttobelopp än den i 6 kap. 1 § LAF i dess äldre lydelse angivna folkpensionen i form av ålderspension. Utskottet anser dock att livräntan skall utgå lägst med det belopp som, efter samordning med nämnda folkpension

samt tilläggs pension i form av änkepension, beräknats för änkan i december 2002 och att beloppet skall prisindexeras, dvs. årligen räknas om med förändringen i prisbasbeloppet. Utskottet har inhämtat att en sådan ändring berör ett mycket begränsat antal änkor. Kostnaden härför är i budgetsammanhang att anse som obetydlig. Utskottet föreslår därmed ett tillägg i lagförslag 2.5 i enlighet med vad som anförts.

En liknande effekt kan uppkomma för kvinnor för vilka den aktuella bestämmelsen om änkelivränta aktualiseras efter 2002. Om så sker, förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till förändringar. Detta vill utskottet ge regeringen tillkänna.

Utskottet, som konstaterar att propositionen i nu aktuella delar inte har föranlett någon motion, tillstyrker med det anförda regeringens förslag med ovan angiven ändring.

Utskottet har erfarit att en följdändring behöver göras i 5 § förordningen (1967:920) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor, som utgår av statsmedel, m.m. Ändringen är en följd av att bestämmelser om samordning av pension och yrkesskadelivränta fr.o.m. 2003 inte längre kommer att finnas i 17 kap. 2 § lagen (1962:380) om allmän försäkring. Motsvarande bestämmelser kommer i stället att regleras i 12 kap. 9 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, 4 kap. 4 § lagen (1998:702) om garantipension eller 7 kap. 10 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn. Eftersom förordningen måste ändras genom lag lägger utskottet fram ett eget lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:2 Vissa socialförsäkringsfrågor m.m. har regeringen (Socialdepartementet) föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till

3. lag om ändring i lagen (2001:489) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
 4. lag om ändring i lagen (2002:193) om ändring i lagen (2000:799) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
 5. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
 6. lag om ändring i lagen (2000:465) om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
 7. lag om ändring i lagen (1977:268) om uppräknig av yrkesskadelivräntor m.m.,
 8. lag om ändring i lagen (2002:596) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
 9. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
 11. lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
 12. lag om ändring i lagen (2001:492) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
 13. lag om ändring i lagen (2000:798) om ändring i lagen (1998:702) om garantipension,
 14. lag om ändring i lagen (2001:491) om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,
 15. lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
 16. lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,
 17. lag om ändring i lagen (2002:215) om ändring i lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,
 18. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.
- Lagförslagen 1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring, 2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring och 10. lag om fortsatt giltighet av lagen (1994:566) om lokal försöksverksamhet med finansiell samordning mellan socialförsäkring, hälso- och sjukvård och socialtjänst behandlas i utskottets betänkande 2002/03:SfU1.

Lagförslagen i övrigt återfinns som bilaga 2 till betänkandet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Av utskottet framlagt lagförslag

Förslag till lag om ändring i förordningen (1967:920) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor, som utgår av statsmedel, m.m.

Härigenom föreskrivs att 5 § förordningen (1967:920) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor, som utgår av statsmedel, m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Föreskrift i lag eller annan författning om livränta eller sjukpenning, som avses i denna förordning, gäller även den höjning av livräntan eller sjukpenningen som följer av 2–4 §§.

Belopp *varmed* livränta *höjes* enligt 2 § samt sådan höjning av nämnda belopp, som *föranledes* av 3 §, får *dock ej* beaktas vid tillämpning av

17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring i fråga om den som vid utgången av år 1967 *åtnjöt* pension, vilken enligt *sistnämnda lagrum* minskats med hänsyn till livräntan. *Vad som nu sagts äger motsvarande tillämpning i fråga om den som vid utgången av år 1967 uppbar sjukpenning i anledning av skada för vilken livränta tidigare utgått.*

Belopp *med vilket* livräntan *höjs* enligt 2 § samt sådan höjning av nämnda belopp, som *föranleds* av 3 §, får *inte* beaktas vid tillämpning av 17 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, 12 kap. 9 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, 4 kap. 4 § lagen (1998:702) om garantipension eller 7 kap. 10 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn i fråga om den som vid utgången av år 1967 uppbar pension, vilken enligt 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring minskats med hänsyn till livräntan. *Detta gäller också för den som vid utgången av år 1967 uppbar sjukpenning i anledning av skada för vilken livränta tidigare utgetts.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.